

ประเด็นสำคัญที่ประธานหลักสูตรควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ

ครั้งที่ ๒

(จากการประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๒ วันศุกร์ที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒)

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย เรื่อง ลิขสิทธิ์วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หรือบทความที่
สร้างสรรค์ขึ้นโดยนักศึกษาตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหิดล

ประธานเสนอให้ที่ประชุมพิจารณา ประกาศบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง
ลิขสิทธิ์วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หรือบทความที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยนักศึกษาตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. ๒๕๖๒ สาระสำคัญของประกาศมีดังนี้

“เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องลิขสิทธิ์วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หรือบทความที่
สร้างสรรค์ขึ้นโดยนักศึกษาตามหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นไปอย่างถูกต้องชัดเจน
และเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้นอาศัยอำนาจตามความในหมวดที่ ๑ ส่วนที่ ๒ ข้อที่ ๑๑ แห่ง
ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา ผลงานวิจัยและนวัตกรรม
พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะบัณฑิตวิทยาลัยโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในการประชุม
ครั้งที่ ๘/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ จึงออกประกาศดังนี้

๑. วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หรือบทความที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยนักศึกษาตามหลักสูตรระดับ
บัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดลในส่วนนำ (Preliminary Section), ในส่วนเนื้อความ (Text or Body of
Contents) ที่เป็นเนื้อหาของวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์เฉพาะส่วนที่กล่าวถึงการปริทัศน์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
(Literature Review) และในส่วนอ้างอิงหรือส่วนท้าย (Reference Section) เฉพาะส่วนอ้างอิง (References)
และประวัติผู้วิจัย (Biography) เป็นลิขสิทธิ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดลผู้
สร้างสรรค์

๒. วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หรือบทความที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยนักศึกษาตามหลักสูตรระดับ
บัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดลในส่วนที่นอกเหนือจาก (๑) เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

๓. กรณีที่มีได้กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้คณะบัณฑิตวิทยาลัยมีอำนาจวินิจฉัย สั่งการ
และปฏิบัติตามที่เห็นสมควรและให้ถือเป็นที่สุด”

ในการดำเนินการที่ผ่านมา บัณฑิตวิทยาลัยดำเนินการตามคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล
ที่ ๑๐๔๖/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๘ ซึ่งได้มีการระบุให้คณะบัณฑิตวิทยาลัยสามารถลงนาม
ในบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาได้ ต่อมาได้มีคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ ๔๙๓/๒๕๖๒ ในปี
พ.ศ. ๒๕๖๒ เรื่อง “มอบอำนาจการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา หน่วยงาน และ
องค์กรภายในประเทศ” โดยมีสาระสำคัญ คือ “เพื่อให้การดำเนินการจัดทำบันทึกข้อตกลง ความร่วมมือทาง
วิชาการและความร่วมมือด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดลกับสถาบันการศึกษา หน่วยงาน และองค์กร
ภายในประเทศเป็นไปด้วยความคล่องตัว และถูกต้องตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๔ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ.
๒๕๕๐ อธิการบดีจึงมีคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้ยกเลิกคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดลที่ ๑๐๔๖/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘

๒. มอบอำนาจให้กับหัวหน้าส่วนงาน หรือรองหัวหน้าส่วนงานที่หัวหน้าส่วนงานมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการในนามมหาวิทยาลัยมหิดลซึ่งส่วนงานเป็นผู้จัดทำขึ้นกับหน่วยงานหรือบุคคลภายนอก ภายในประเทศ ยกเว้นเป็นบันทึกข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการเงิน ทรัพย์สินทางปัญญา และความร่วมมือด้านการวิจัย จะต้องเสนออธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมายพิจารณาลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือดังกล่าว ทั้งนี้อธิการบดีอาจมอบอำนาจให้หัวหน้าส่วนงานหรือรองหัวหน้าส่วนงานที่หัวหน้าส่วนงานมอบหมายเป็นผู้ลงนามแทนก็ได้

๓. เมื่อหัวหน้าส่วนงานได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงตามข้อ ๒ แล้วให้สำเนาแจ้งมหาวิทยาลัยเพื่อทราบพร้อมส่งสำเนากับบันทึกข้อตกลงที่ลงนามแล้วจำนวน ๑ ชุดภายใน ๓๐ วันนับถัดจากวันที่ได้มีการลงนาม” ส่งผลให้การลงนามในบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัยไม่สามารถลงนามได้ ดังนั้นบัณฑิตวิทยาลัยจึงได้ส่งหนังสือเรื่อง “การลงนามในเอกสารบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา” ไปยังมหาวิทยาลัย เพื่อขอหารือเกี่ยวกับผู้มีอำนาจในการลงนามบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา และมหาวิทยาลัยได้แจ้งกลับมาเนื้อความมีดังนี้

มหาวิทยาลัยมหิดล โดยสถาบันบริหารจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. มหาวิทยาลัยได้มีคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ ๔๙๓/๒๕๖๒ เรื่อง มอบอำนาจการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา หน่วยงาน และองค์กรภายนอก ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นการยกเลิกคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดลที่ ๑๐๔๖/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๘ แล้ว โดยคำสั่งฉบับใหม่นี้กำหนดให้อธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจลงนามในบันทึกข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญา แต่หากส่วนงานประสงค์เป็นผู้ลงนามในบันทึกข้อตกลงดังกล่าวในนามมหาวิทยาลัยเอง ก็สามารถเสนอต่ออธิการบดีเพื่อพิจารณา มอบอำนาจให้หัวหน้าส่วนงานหรือรองหัวหน้าส่วนงานที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ลงนามในบันทึกข้อตกลงได้ เช่นนี้ การจัดทำบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญากับนักศึกษาใหม่ตามข้างต้น จึงเข้าลักษณะเป็นการจัดทำบันทึกข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินทางปัญญาตามนัยคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ ๔๙๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ **ดังนั้นบัณฑิตวิทยาลัยจะต้องขอรับมอบอำนาจจากอธิการบดีเพื่อให้คณะบดีหรือรองคณะบดีของบัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้ลงนามต่อไป** และเมื่อได้จัดทำบันทึกข้อตกลงกับนักศึกษาใหม่ครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว ให้สำเนาแจ้งมหาวิทยาลัยตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓ ของคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ ๔๙๓/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ด้วยหรือจัดทำเป็นรายงานเสนอมหาวิทยาลัยเพื่อทราบเกี่ยวกับการจัดทำบันทึกข้อตกลงดังกล่าวแทนได้ตามความเหมาะสม

๒. ปัจจุบันได้มีข้อบังคับมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา ผลงานวิจัย และนวัตกรรม พ.ศ.๒๕๖๑ เพื่อบังคับใช้แทนข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ.๒๕๕๔ ซึ่งได้มีการกำหนดเกี่ยวกับความเป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาที่สร้างสรรค์โดยนักศึกษาไว้ในข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ แล้ว ดังนั้นเพื่อให้บันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาของนักศึกษาใหม่มีความสอดคล้องกับข้อบังคับที่ประกาศใช้ในปัจจุบัน จึงเห็นควรให้ปรับแก้เอกสารบันทึกข้อตกลงดังกล่าวให้ถูกต้อง

ในการปรับแก้ “บันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา” มหาวิทยาลัยแก้ไขในข้อ ๒ และข้อ ๓ เป็นดังนี้

ข้อ ๒ นักศึกษารับทราบว่า การสร้างสรรค์งานประดิษฐ์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผลงานวิจัย นวัตกรรม หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่นขึ้นตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย โดยใช้ทรัพยากร เครื่องมือ และอุปกรณ์ของมหาวิทยาลัยไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน การประดิษฐ์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ผลงานวิจัย นวัตกรรม หรือทรัพย์สินทางปัญญาอื่นดังกล่าวนั้นถือเป็นของมหาวิทยาลัย ตามข้อบังคับ มหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา ผลงานวิจัย และนวัตกรรม พ.ศ.๒๕๖๑ ซึ่ง นักศึกษาไม่สามารถนำไปขอรับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตรได้

ข้อ ๓ กรณีที่นักศึกษาได้จัดทำวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หรือบทความขึ้นตามหลักสูตรของ มหาวิทยาลัย ให้วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หรือบทความนั้นเป็นลิขสิทธิ์ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยและนักศึกษา ทั้งนี้ นักศึกษาจะไม่นำวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หรือบทความที่ประกอบด้วยข้อมูล การประดิษฐ์ กรรมวิธี บันทึกการทดลองในห้องปฏิบัติการ หรือการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่อาจขอรับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วย สิทธิบัตรได้ ไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการขอจัดทำประกาศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล เรื่อง “ลิขสิทธิ์วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หรือบทความที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยนักศึกษาตามหลักสูตรของ มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๖๒” ประธานจึงขอให้คณะกรรมการพิจารณาในรายละเอียดของประกาศที่เสนอ ข้างต้น

คณะกรรมการพิจารณามีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. กรรมการเสนอให้บัณฑิตวิทยาลัยแจ้งให้นักศึกษาใหม่ทราบเพื่อทำความเข้าใจ เกี่ยวกับประกาศฯ ดังกล่าว สิทธิที่นักศึกษาจะได้รับ และการลงนามในบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับทรัพย์สินทาง ปัญญา โดยอาจจัดในวันปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่

๒. กรรมการเสนอว่าประกาศและบันทึกข้อตกลงดังกล่าว ควรต้องมีการแปลฉบับ ภาษาอังกฤษ เพื่อให้นักศึกษาต่างชาติอ่านให้เข้าใจก่อนลงนาม

๓. กรรมการสอบถามว่าบันทึกข้อตกลงนี้เมื่อนักศึกษาลงนามแล้ว ได้ส่งให้ทาง หลักสูตรรับทราบหรือไม่ ประธานแจ้งว่านักศึกษาจะลงนามเอกสารที่บัณฑิตวิทยาลัยและไม่ได้ส่งเอกสารที่ ลงนามแล้วไปยังหลักสูตร

๔. กรรมการสอบถามว่าในบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา มีการระบุ เรื่องเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์ ไว้ด้วยหรือไม่ ประธานให้ข้อมูลว่า มีระบุไว้แล้ว

๕. กรรมการเสนอแนะให้แก้ไขประกาศในข้อ ๑ เป็นดังนี้ “เนื้อหาของวิทยานิพนธ์/ สารนิพนธ์เฉพาะส่วนที่กล่าวถึงการปริทัศน์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Literature Review) และในส่วนอ้างอิง หรือส่วนท้าย (Reference Section) เฉพาะส่วนอ้างอิง (References) และส่วนประวัติผู้วิจัย (Biography) เป็นลิขสิทธิ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดลผู้สร้างสรรค์”

ที่ประชุมพิจารณาและมีมติเห็นชอบให้บัณฑิตวิทยาลัยจัดทำประกาศ เรื่อง ลิขสิทธิ์ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ หรือบทความที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยนักศึกษาตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ โดยให้แก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการ และดำเนินการส่งให้กองกฎหมายพิจารณาอีกครั้ง